

Hänvisning
Ärendenummer VN/24895/2025

Arbets- och näringsministeriet
kirjaamo.tem@gov.fi

Kontaktperson
Ylva Häggkvist, inspektör för el och energi

Ärende

Utlåtande om utkastet till en lag om reglering av detaljpriserna på el

Begäran om utlåtande

Arbets- och näringsministeriet har gett Ålands landskapsregering möjlighet till ett utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om reglering av detaljförsäljningspriser för el under en elpriskris. Lagutkastet är på remiss och svarstiden löper ut 8 mars 2026.

Utkastets huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås det att det stiftas en lag som gör det möjligt att reglera detaljförsäljningspriserna för el under en elpriskris. Lagförslaget hänför sig till de lagstiftningsändringar i Europeiska unionens elmarknadsmodell som möjliggör offentliga ingripanden i prissättningen för leveranser av el i medlemsstaterna. En medlemsstat har möjlighet att besluta om tillämpningen av offentliga ingripanden i prissättningen av el i enlighet med den artikel 66a som fogats till elmarknadsdirektivet, om Europeiska unionens råd tillkännager en regional eller unionsomfattande elpriskris. I regeringspropositionen föreslås en lagstiftningsram för användningen av denna nationella option i en situation där rådet har tillkännagett en elpriskris.

Propositionens huvudsakliga syfte är att trygga tillgången till energi till rimligt pris för hushåll och små företag under elpriskriser. Ett eventuellt pristak på el fastställs genom en separat temporär lag och får inte underskrida 2,5 gånger medelpriset på elbörsen för Finlands elområde (FI) under de fem föregående åren. Takpriset exklusive mervärdesskatt ska dock vara minst 18 cent per kilowattimme. Elbolaget ska ersättas av statens medel som kostnad för den skillnad som elbolaget under en kalendermånad orsakas av att bolaget levererar el till sina kunder till ett pris som är lägre än elanskaffningskostnaderna.

Behörighetsfördelning

Bestämmelser om energi och elmarknad hör huvudsakligen till området för näringsverksamhet, som enligt 17 § 22 punkten självstyrelselagen hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. Till rikets behörighet hör bland annat främjande av konkurrens, konsumentskydd, utrikeshandel, standardisering, försörjningsberedskap och skadestånd som avses i 27 § 10, 12, 19, 34 och 41 punkterna självstyrelselagen. Bestämmelser som rör

konsumentskydds-, avtals- och köprättsregler som hör till rikets lagstiftningsbehörighet finns i rikets elmarknadslag. I 1 kap. 4 § konsumentskyddslagen (FFS 38/1978) definieras begreppet konsument som "en fysisk person som skaffar en konsumtionsnyttighet huvudsakligen för annat ändamål än den näringsverksamhet som han idkar". Då konsumentskyddslagen inte omfattar elektricitet så infördes tvingande konsumentskyddsbestämmelser redan i rikets tidigare elmarknadslag (i 6a kap.). Bestämmelser om allmän avtals- och köprätt hör också till rikets lagstiftningsbehörighet.

Ställningstagande

Endast en del av propositionen är översatt till svenska och Landskapsregeringen kan därför inte ge utlåtande över andra delar i propositionen än de som är översatta. Landskapsregeringens bedömning är att lagförslaget till avgörande delar hör till Ålands lagstiftningsbehörighet och konstaterar att lagförslaget inte kommer att beröra Åland.

I lagförslaget hänvisas till prisområde FI och att elbolagen ska söka ersättning av statskontoret för skillnaden mellan elpristaket, som betalas av kunden, och elanskaffningskostnaderna. Det är problematiskt eftersom Åland tillhör elprisområde SE3 i Sverige (Stockholmsregionen) och har lagstiftningsbehörighet rörande bestämmelser om elmarknad och energi. I övrigt har Ålands Landskapsregering inga synpunkter på innehållet i regeringspropositionen.

Minister

Camilla Gunell

Inspektör för el och energi

Ylva Häggkvist